

УДК 336.77:334.72

Біломістний О. М.

Харківський інститут банківської справи УБС НБУ

СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ДЖЕРЕЛ ФІНАНСУВАННЯ МЕХАНІЗМУ КРЕДИТУВАННЯ МАЛОГО БІЗНЕСУ

У статті розкрито сутність впливів наданих кредитів на стан функціонування малого бізнесу та взаємозалежність джерел ресурсів для забезпечення механізму кредитування малого бізнесу.

Ключові слова: механізм кредитування малого бізнесу, джерела ресурсів, банк, кредитна спілка, лізингова компанія, кредитна установа.

Bilomistnyi O.

STATISTICAL ANALYSIS OF SOURCES OF FINANCING THE MECHANISM OF CREDITING OF SMALL BUSINESS

In article is opened the essence of influence of the given credits for a condition of functioning of small business and interdependence of sources of resources for maintenance of the mechanism of crediting of small business.

Key words: the mechanism of crediting of small business, sources of resources, the bank, the credit union, the leasing company, the credit organization.

Биломистный О. Н.

СТАТИСТИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ ИСТОЧНИКОВ ФИНАНСИРОВАНИЯ МЕХАНИЗМА КРЕДИТОВАНИЯ МАЛОГО БИЗНЕСА

В статье раскрыта сущность влияния предоставленных кредитов на состояние функционирования малого бизнеса и взаимозависимость источников ресурсов для обеспечения механизма кредитования малого бизнеса

Ключевые слова: механизм кредитования малого бизнеса, источники ресурсов, банк, кредитный союз, лизинговая компания, кредитная организация.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Сталість кредитування малого бізнесу та його розвиток неможливий без врахування наявної множини джерел залучення необхідних ресурсів. Пріоритетність розгляду джерел забезпечення малого бізнесу

Біломістний О. М.

ресурсами пов'язано як із визначенням сутності механізму кредитування малого бізнесу [1], так й значенням таких джерел в якості окремих складових відповідного механізму. Тож не випадково, що останнім часом проблемні питання кредитування суб'єктів господарювання малого бізнесу займають привабливе місце у дослідженнях науковців.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. Так, зокрема О. А. Шевчук [2], О. І. Черняєва [3], О. І. Антонюк [4], І. В. Карбівничий [5], О. О. Дутченко [6] досить докладно розглядають механізм кредитування малого бізнесу, роблячи наголос на мікrokредитуванні та формуванні прийнятної для малого бізнесу кредитної політики банку. Але не вирішеним питанням залишається пошук ефективних джерел фінансування механізму кредитування малого бізнесу.

Цілі статті. Метою статті є проведення статистичного аналізу джерел фінансування механізму кредитування малого бізнесу.

Викладення основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Розгляд джерел ресурсів із забезпечення механізму кредитування малого бізнесу дозволяє звернути увагу на:

- загально-організаційні елементи впливу механізму кредитування малого бізнесу. Це визначається діючою нормативно-правовою базою із забезпечення функціонування конкретного джерела ресурсів, здатного бути спрямованим на кредитування малого бізнесу;
- фундаментальні детермінанти, які визначають загальні принципи функціонування різних джерел ресурсів для можливого забезпечення кредитування малого бізнесу, що підпорядковуються принципам застосування відповідного механізму;
- інструменти кредитування, які визначаються відповідно до розгляду окремих джерел ресурсів із забезпечення механізму кредитування малого бізнесу.

З погляду теоретичного дослідження сутності механізму кредитування малого бізнесу, джерела забезпечення ресурсами механізму кредитування малого бізнесу є досить різними. Однак, незважаючи на множинність можливих джерел ресурсів для забезпечення механізму кредитування малого бізнесу, залучення необхідного обсягу ресурсів багато в чому обумовлюється

доступністю їх отримання з конкретного джерела. Відтак аналіз джерел залучення ресурсів для забезпечення механізму кредитування малого бізнесу за доцільно проводити у порівняльному аспекті, що дозволить також розглянути загальну ефективність окремих джерел кредитування малого бізнесу в Україні як інтегральну характеристику, яка визначає вимоги та умови отримання відповідного обсягу ресурсів. Тож саме з урахуванням такого підходу щодо розкриття сучасного стану кредитування малого бізнесу в Україні і проведемо аналіз різних джерел забезпечення відповідного механізму кредитування необхідним обсягом ресурсів.

Аналіз впливів між різними джерелами ресурсів для забезпечення механізму кредитування малого бізнесу, певною мірою, визначає скоординованість дій різних суб'єктів щодо можливостей як запозичення, так й надання необхідного обсягу ресурсів. Тож розкриття взаємних впливів між різними джерелами ресурсів для забезпечення механізму кредитування малого бізнесу не лише дозволяє більш докладно проаналізувати сучасний стан розвитку відповідного кредитування, а й дослідити проблемні аспекти розвитку напрямків необхідного вдосконалення механізму, які по суті розкривають умови застосування тих або інших джерел для кредитування малого бізнесу.

Грунтовний аналіз взаємності впливів різних джерел ресурсів для забезпечення механізму кредитування малого бізнесу варто проводити із урахуванням множинної дії таких впливів. Доцільність такого розгляду визначається тим, що розглянуті джерела існують одночасно та зберігається потенційна можливість забезпечення механізму кредитування малого бізнесу ресурсами з різних джерел. Тож в даному аспекті варто розглянути множинні рівняння регресії із стандартизованими коефіцієнтами при незалежних змінних [7], які і будуть визначати змістовність взаємних впливів між різними джерелами ресурсів. При цьому в якості залежної змінної доцільно обрати динаміку обсягів банківських кредитів, які є найбільш вагомими у загальній структурі можливих кредитних ресурсів для забезпечення механізму кредитування малого бізнесу. В якості незалежних змінних варто використовувати дані щодо інших джерел ресурсів із забезпечення механізму кредитування малого бізнесу, які, виходячи із наявної статистичної бази, варто розглянути попарно.

Водночас з цим, насамперед, варто звернути увагу на ті джерела ресурсів, які для забезпечення механізму кредитування також використовують банківські кредити.

Відтак, наведено найбільш значимі регресійні рівняння із стандартизованими коефіцієнтами при незалежних змінних, які розкривають взаємозалежність впливу між різними джерелами ресурсів для забезпечення механізму кредитування малого бізнесу.

$$KB = -0,600 \cdot KC + 0,762 \cdot YO, \quad (1)$$

$$KB = -0,070 \cdot KC + 0,762 \cdot LD, \quad (2)$$

$$KB = -0,040 \cdot IK + 0,995 \cdot LD, \quad (3)$$

$$KB = -0,001 \cdot YO + 0,987 \cdot LD, \quad (4)$$

$$KB = 1,001 \cdot LD - 0,030 \cdot FK, \quad (5)$$

$$KB = 1,002 \cdot LD - 0,050 \cdot VF, \quad (6)$$

$$KB = 0,998 \cdot LD - 0,040 \cdot PF, \quad (7)$$

$$KB = 1,003 \cdot LD - 0,070 \cdot FP, \quad (8)$$

де KB – динаміка обсягів кредитів наданих вітчизняними банками за підсумками 2007–2011 рр., дані отримано з джерел [8; 9; 10];

KC – динаміка обсягів кредитів наданих кредитними спілками України за підсумками 2007–2011 рр., дані отримано з джерел [11; 12; 13, 14];

YO – динаміка обсягів коштів наданих позичальникам юридичними особами публічного права за підсумками 2007–2011 рр., дані отримано з джерел [11; 12; 13; 14];

LD – динаміка обсягів коштів наданих позичальникам лізингодавцями за підсумками 2007–2011 рр., дані отримано з джерел [15; 16; 17; 18; 19; 20];

IK – динаміка обсягів коштів наданих позичальникам іншими кредитними установами за підсумками 2007–2011 рр., дані отримано з джерел [11; 12; 13; 14];

FK – динаміка обсягів коштів наданих позичальникам в розріз проведення факторингових операцій за підсумками 2007–2011 рр., дані отримано з джерел [15; 19; 20];

VF – динаміка обсягів коштів у вигляді позик наданих фінансовими компаніями за рахунок власних коштів за підсумками 2007–2011 рр., дані отримано з джерел [15; 19; 20];

PF – динаміка обсягів коштів у вигляді позик наданих фінансовими компаніями, для яких застосовуються запозичені ресурси за підсумками 2007–2011 рр., дані отримано з джерел [15; 19; 20];

FP – динаміка обсягів коштів наданих в розрізі фонду підтримки підприємництва в цілому по Україні за підсумками 2007–2011 рр., дані отримано з джерела [21].

Головний висновок з наведених рівнянь за формулами 1–8 полягає в тому, що незважаючи на взаємні впливи між досліджуваними рядами даних, які відображають динаміку наданих позик в розрізі різних джерел ресурсів можливого забезпечення механізму кредитування малого бізнесу, найбільш суттєвий вплив на динаміку наданих банківських кредитів справляють кошти лізингодавців. При цьому такий вплив, як свідчать дані наведених вище регресійних рівнянь, є позитивним. Поясненням такого факту є те, що значну питому вагу у структурі коштів лізингодавців, які спрямовуються на виконання договорів фінансового лізингу складають кошти банківського кредиту.

Водночас з цим наявність негативних впливів у поданих вище регресійних рівняннях за формулами 1–8 щодо врахування взаємодії різних джерел ресурсів для забезпечення кредитування механізму малого бізнесу за винятком коштів кредитних спілок визначається несуттєвими значеннями. Це пояснюється, насамперед, незначними обсягами ресурсів, які можуть бути спрямовані для забезпечення кредитування механізму малого бізнесу порівняно із ресурсами банків та лізингодавців. Тож питання розробки методичного підходу з прийняття рішень при кредитуванні малого бізнесу слід вважати суттєвим як з погляду обрання джерела кредитування малого бізнесу, так й з урахуванням можності залучення необхідного обсягу ресурсів на прийнятних умовах. Водночас з цим таке питання постає й перед постачальниками ресурсів для забезпечення механізму кредитування малого бізнесу, внаслідок, насамперед, неоднакової розвиненості різних джерел ресурсів.

Однак, з метою більш повнішого розгляду сучасного стану кредитування малого бізнесу в Україні варто також проаналізувати взаємозалежність динаміки розвитку малого бізнесу в Україні та обсягів наданих кредитів в економіку, бо саме скоординована взаємодія джерел ресурсів створює необхідні умови для підвищення ефективності механізму кредитування малого бізнесу.

Звісно, що умови впровадження механізму кредитування малого бізнесу значною мірою визначаються як можливістю надання відповідних ресурсів з різних джерел їх залучення, так й загальним розвитком суб'єктів малого бізнесу. Тож перш ніж перейти до аналізу взаємозалежності розвитку малого бізнесу в Україні та обсягів наданих кредитів в економіку, необхідно розкрити основні тенденції розвитку суб'єктів малого бізнесу.

Відтак, для отримання більш ґрунтовних даних щодо визначення взаємозалежності між динамікою розвитку малого бізнесу в Україні та обсягів наданих кредитів в економіку розглянемо просторові дані, які узагальнюють відповідні значення досліджуваних показників з погляду окремих регіонів України за підсумками різних періодів часу. При цьому, згідно до встановленого вище, будемо розглядати впливи з боку:

- наданих банківських кредитів, які мають найбільшу питому вагу у загальній структурі джерел ресурсів щодо забезпечення механізму кредитування малого бізнесу;

- кредитів, наданих кредитними спілками, які на досліджуваному інтервалі часу мали значну тенденцію до скорочення та мали найбільший зворотній вплив щодо обсягів наданих банківських кредитів.

Тобто, насамперед, для з'ясування взаємозалежності між динамікою розвитку малого бізнесу в Україні та обсягів наданих кредитів в економіку розглянемо регресійні рівняння із стандартизованими коефіцієнтами при незалежних змінних щодо наявної просторової динаміки відповідних даних, де:

- в якості залежної змінної обрано обсяги реалізованої продукції суб'єктів малого бізнесу;

- в якості незалежних змінних обрано обсяги наданих банківських кредитів та кредитів наданих кредитними спілками в розрізі окремих регіонів України.

Отримані регресійні рівняння за підсумками 2008–2010 рр. мають наступний вигляд:

$$OR_{2008} = 0,121 \cdot VKC_{2008} + 0,9 \cdot VBK_{2008}, \quad (9)$$

$$OR_{2009} = 0,150 \cdot VKC_{2009} + 0,874 \cdot VBK_{2009}, \quad (10)$$

$$OR_{2010} = 0,138 \cdot VKC_{2010} + 0,887 \cdot VBK_{2010}, \quad (11)$$

де OR_{2008} , OR_{2009} , OR_{2010} – ряди даних, які визначають обсяги реалізованої продукції суб'єктами малого бізнесу за підсумками 2008 року, 2009 р. та 2010 р. відповідно в розрізі окремих регіонів України, дані отримано з джерела [22];

VKC_{2008} , VKC_{2009} , VKC_{2010} – ряди даних, які визначають обсяги кредитів, наданих кредитними спілками за підсумками 2008 р., 2009 р. та 2010 р. відповідно в розрізі окремих регіонів України, дані отримано з джерел [11; 12; 13; 14];

VBK_{2008} , VBK_{2009} , VBK_{2010} – ряди даних, які визначають обсяги кредитів, наданих вітчизняними банками за підсумками 2008 р., 2009 р. та 2010 р. відповідно в розрізі окремих регіонів України, дані отримано з джерел [8; 9; 10].

Як видно з регресійних рівнянь за формулами 9–11 обсяги наданих кредитів в розрізі таких джерел ресурсів щодо можливого забезпечення механізму кредитування малого бізнесу як банківські кредити та кредити кредитних спілок мають загалом позитивний вплив щодо обсягів реалізації продукції суб'єктів малого бізнесу для всіх з обраних для дослідження часових інтервалів. При цьому більш суттєвий вплив щодо функціонування суб'єктів малого бізнесу мають обсяги кредитів наданих банками.

Однак, з погляду на отримані регресійні рівняння за формулами 9–11 також варто відмітити поступове зменшення з часом впливу з боку кредитів наданих банками на обсяги реалізації продукції суб'єктів малого бізнесу та незначні коливання ступеня впливу з боку кредитів наданих кредитними спілками щодо обсягів реалізації продукції суб'єктів малого бізнесу як узагальноної характеристики функціонування відміченого різновиду ведення бізнесу. Поясненням цього факту є:

- по-перше, наявна динаміка щодо обсягів наданих кредитів в розрізі банків та кредитних спілок, де також варто враховувати не лише обсяги наданих кредитів, а й темпи зміни цих обсягів. Тобто, інакше кажучи розкриття умов забезпечення механізму кредитування, зокрема суб'єктів малого бізнесу, значною мірою може бути визначено через відносні показники з наявних обсягів надання таких кредитів. Це також підтверджується низкою робіт різних авторів [23; 24; 25];

- по-друге, наявна взаємозалежність між обсягами наданих кредитів банками та кредитів наданих кредитними спілками.

Тож, відповідно до поданого вище, постає об'єктивне запитання щодо визначення впливу з боку розглянутих джерел можливого забезпечення механізму кредитування малого бізнесу на обсяги реалізації продукції суб'єктів малого бізнесу відповідно до застосування окремих інструментів кредитування, зокрема в розрізі термінів надання кредитів або валюти кредиту.

Надалі подано отримані регресійні рівняння щодо впливу наданих кредитів (з урахуванням терміну їх надання) вітчизняними кредитними спілками на обсяги реалізації продукції суб'єктів малого бізнесу за підсумками окремих років:

$$OR_{2008} = 0,842 \cdot KC3_{2008} - 0,27 \cdot KC3.12_{2008} + 0,281 \cdot KC12_{2008}, \quad (12)$$

$$OR_{2009} = 0,184 \cdot KC3_{2009} - 0,27 \cdot KC3.12_{2009} + 0,916 \cdot KC12_{2009}, \quad (13)$$

$$OR_{2010} = 0,602 \cdot KC3_{2010} + 0,37 \cdot KC3.12_{2010} - 0,07 \cdot KC12_{2010}, \quad (14)$$

де OR_{2008} , OR_{2009} , OR_{2010} – ряди даних, які визначають обсяги реалізованої продукції суб'єктами малого бізнесу в розрізі окремих регіонів України за підсумками 2008 р., 2009 р. та 2010 р. відповідно, дані отримано з джерела [22];

$KC3_{2008}$, $KC3_{2009}$, $KC3_{2010}$ – ряди даних, які узагальнюють просторовий розподіл (в розрізі окремих регіонів України) обсяги наданих кредитів кредитними спілками за терміном до трьох місяців відповідно за підсумками 2008 р., 2009 р. та 2010 р. (дані отримано з джерел [11; 12; 13; 14]);

$KC3.12_{2008}$, $KC3.12_{2009}$, $KC3.12_{2010}$ – ряди даних, які узагальнюють просторовий розподіл (в розрізі окремих регіонів України) обсягів наданих кредитів кредитними спілками за терміном від трьох до дванадцяти місяців відповідно за підсумками 2008 р., 2009 р. та 2010 р. (дані отримано з джерел [11; 12; 13; 14]);

$KC12_{2008}$, $KC12_{2009}$, $KC12_{2010}$ – ряди даних, які узагальнюють просторовий розподіл (в розрізі окремих регіонів України) обсягів наданих кредитів кредитними спілками за терміном більше дванадцяти місяців відповідно за підсумками 2008 р., 2009 р. та 2010 р. (дані отримано з джерел [11; 12; 13; 14]).

Так, найбільший позитивний вплив на обсяги реалізації продукції суб'єктів малого бізнесу справляють кредити терміном до

трьох місяців. При цьому позитивність такого впливу визначається за підсумками всіх досліджуваних періодів часу.

Відтак можна зауважити, що кредити надані до трьох місяців віддзеркалюють поточну потребу суб'єктів малого бізнесу у фінансових ресурсах та є помірними за ціною їх отримання, що і визначає стійкість позитивного впливу на обсяги реалізації продукції. До того ж варто розуміти, що в структурі активів суб'єктів малого бізнесу (особливо торгівельних організацій) основні фонди мають незначний характер, а оборотні активи – потреба в коштах, тобто в кредитуванні, носить короткостроковий характер. Але враховуючи швидкість обертання грошей в малому бізнесі, ця потреба виникає постійно. В той же час кредити надані на термін більше як на три місяці вже асоціюються із господарською діяльністю суб'єктів малого бізнесу. До того ж вартість таких кредитів є більшою, що і впливає на вплив реалізації продукції суб'єктів малого бізнесу.

Що стосується впливу з боку банківських кредитів у розрізі термінів їх надання на обсяги реалізації продукції суб'єктів малого бізнесу, то це визначається наступними регресійними рівняннями із стандартизованими коефіцієнтами при незалежних змінних (наведено лише статистично значимі рівняння):

$$OR_{2008} = 0,256 \cdot VBK1_{2008} + 0,726 \cdot VBK5_{2008}, \quad (15)$$

$$OR_{2009} = 0,726 \cdot VBK1_{2009} + 0,254 \cdot VBK5_{2009}, \quad (16)$$

$$OR_{2010} = 0,349 \cdot VBK1_{2010} + 0,639 \cdot VBK5_{2010}, \quad (17)$$

де OR_{2008} , OR_{2009} , OR_{2010} – ряди даних, які визначають обсяги реалізованої продукції суб'єктами малого бізнесу в розрізі окремих регіонів України за підсумками 2008 р., 2009 р. та 2010 р. відповідно, дані отримано з джерела [26];

$VBK1_{2008}$, $VBK1_{2009}$, $VBK1_{2010}$ – ряди даних, які узагальнюють просторовий розподіл (в розрізі окремих регіонів України) обсяги наданих кредитів банками за терміном до одного року відповідно за підсумками 2008 р., 2009 р. та 2010 р. (дані отримано з джерел [8; 9; 10]);

$VBK5_{2008}$, $VBK5_{2009}$, $VBK5_{2010}$ – ряди даних, які узагальнюють просторовий розподіл (в розрізі окремих регіонів України) обсягів наданих кредитів банками за терміном понад п'ять років відповідно за

підсумками 2008 р., 2009 р. та 2010 р. (дані отримано з джерел [8; 9; 10]).

Як видно з регресійних рівнянь з а формулами 15–17 найбільш значимий статистичний вплив щодо обсягів реалізованої продукції суб'єктами малого бізнесу з боку банківських кредитів справляють кредити терміном до одного року та понад п'ять років. З економічної точки зору це визначається потребою у поточних коштах для ведення малого бізнесу та коштах необхідних для розвитку бізнесу, що також значною мірою залежить від вартості отриманих кредитів. При цьому можна також говорити про змінність величини впливів з погляду досліджуваних обсягів наданих банківських кредитів за терміном їх надання, що загалом визначається як існуючою економічною ситуацією, так й умовами надання необхідного обсягу кредитів, можливостями їх отримання з боку суб'єктів малого бізнесу. Тож це також варто враховувати при вдосконаленні засад механізму кредитування малого бізнесу.

Якщо говорити про взаємність впливів на обсяги реалізації продукції суб'єктів малого бізнесу з боку різних джерел ресурсів для забезпечення механізму кредитування малого бізнесу в розрізі окремих термінів їх надання, то такі вплив визначаються наступними регресійними рівняннями із стандартизованими коефіцієнтами при незалежних змінних (наведено лише статистично значимі рівняння):

$$OR_{2008} = 0,140 \cdot KC3_{2008} + 0,855 \cdot VBK1_{2008}, \quad (18)$$

$$OR_{2008} = 0,112 \cdot KC12_{2008} + 0,895 \cdot VBK5_{2008}, \quad (19)$$

$$OR_{2009} = 0,145 \cdot KC3_{2009} + 0,867 \cdot VBK1_{2009}, \quad (20)$$

$$OR_{2009} = 0,090 \cdot KC12_{2009} + 0,895 \cdot VBK5_{2009}, \quad (21)$$

$$OR_{2010} = 0,258 \cdot KC3_{2010} + 0,755 \cdot VBK1_{2010}, \quad (22)$$

$$OR_{2010} = 0,060 \cdot KC12_{2010} + 0,942 \cdot VBK5_{2010}. \quad (23)$$

Як видно з регресійних рівнянь за формулами 18–23 найбільш суттєвий вплив в розрізі термінів наданих кредитів на обсяги реалізації продукції суб'єктів малого бізнесу справляють банківські кредити у порівнянні з кредитами наданих вітчизняними кредитними спілками.

Однак, поряд з цим з регресійних рівнянь за формулами 18–23 видно, що з часом вплив короткострокових кредитів наданих

вітчизняними кредитними спілками збільшується на фоні зменшення впливу з боку короткострокових кредитів наданих банками щодо обсягів реалізації продукції суб'єктів малого бізнесу. Проти річ цьому вплив довгострокових кредитів наданих вітчизняними кредитними спілками зменшується на фоні збільшення впливу з боку довгострокових кредитів наданих банками щодо обсягів реалізації продукції суб'єктів малого бізнесу. Тож цей факт варто враховувати при вдосконаленні механізму кредитування малого бізнесу. В цілому ж варто відмітити, що взаємозалежність динаміки розвитку малого бізнесу в Україні та обсягів наданих кредитів в економіку є пов'язаною із можливістю залучення ресурсів для забезпечення механізму кредитування малого бізнесу в розріз окремих джерел, що і слід враховувати при розробці механізму кредитування малого бізнесу.

Висновки. На основі проведення кореляційно-регресійного аналізу із визначення динаміки обсягів наданих кредитів суб'єктам господарювання розкрито взаємозалежність джерел ресурсів для забезпечення механізму кредитування малого бізнесу. Це дозволяє визначити скоординованість дій різних суб'єктів щодо можливостей як запозичення, так й надання необхідного обсягу ресурсів з метою забезпечення ресурсами механізму кредитування малого бізнесу.

Взаємний аналіз динаміки розвитку вітчизняного малого бізнесу та динаміки обсягів наданих кредитів в економіку з різних джерел дозволив розкрити сутність впливів наданих кредитів на стан функціонування малого бізнесу. Зокрема визначено сутність впливів з боку банківських кредитів та кредитів наданих кредитними спілками на динаміку обсягів реалізації продукції суб'єктів малого бізнесу. Отримані результати сприяли обґрунтуванню доцільності розвитку організаційної складової механізму кредитування малого бізнесу та визначенню необхідності розробки підходу з прийняття рішень при кредитуванні малого бізнесу, важливості вдосконалення форми реалізації кредитного забезпечення малого бізнесу.

1. Азаренкова Г. М. Теоретико-суттєвий аспект дефініції «механізм кредитування малого бізнесу» / Г. М. Азаренкова, О. М. Біломістний // Банківська справа. – 2012. – № 3. – С. 3–9
2. Шевчук О. М. Фінансово-кредитний механізм підтримки розвитку підприємництва: автореф. дис. канд. екон. наук: 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит» / О. М. Шевчук. – Л.: НАН України; Інститут регіональних досліджень, 2009. – 18 с.
3. Черняєва О. І. Кредитування підприємств малого та середнього бізнесу / О. І. Черняєва // Інвестиції: практика та досвід. – 2010. – № 17. – С. 73–75.

4. Антонюк О. І. Механізм банківського мікрокредитування малого підприємництва в Україні: автореф. дис. канд. екон. наук: 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит» / О. І. Антонюк. – К.: Університет банківської справи НБУ, 2011. – 20 с.
5. Карбівничий І. В. Стратегічне управління кредитною діяльністю банківської установи / І. В. Карбівничий // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України. – 2007. – № 21. – С. 58–63.
6. Дутченко О. О. Банківське кредитування на основі врахування галузевих особливостей позичальника: дис. канд. екон. наук : 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит» / О. О. Дутченко. – Суми: Академія банківської справи НБУ, 2011. – 205 с.
7. Сулов В. И., Ибрагимов Н. М., Тальшева Л. П., Цыплаков А. А. Эконометрия / В. И. Сулов, Н. М. Ибрагимов, Л. П. Тальшева, А. А. Цыплаков. – Новосибирск: НГУ, 2003. – 600 с.
8. Бюлетень НБУ. – 2008. – № 2. – 166 с.
9. Бюлетень НБУ. – 2010. – № 2. – 192 с.
10. Бюлетень НБУ. – 2012. – № 2. – 232 с.
11. Основні показники системи кредитних спілок станом на 30.09.2011 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.dfp.gov.ua/733.html
12. Підсумки діяльності кредитних спілок, інших кредитних установ та юридичних осіб публічного права за 2010 рік // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.dfp.gov.ua/fileadmin/downloads/dpn/ks_2010.pdf.
13. Підсумки діяльності кредитних спілок, інших кредитних установ та юридичних осіб публічного права за 9 місяців 2011 року // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.dfp.gov.ua/fileadmin/downloads/dpn/ks_I_kv_2011.pdf.
14. Підсумки діяльності кредитних установ у 2009 році // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.dfp.gov.ua/fileadmin/downloads/dpn/ks_2009_01.pdf.
15. Основні показники діяльності фінансових компаній та лізингодавців станом на 30.09.2011 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.dfp.gov.ua/fileadmin/downloads/dpn/pokaznyki_fk_3_kv_2011.xls.
16. Підсумки діяльності лізингодавців за 2009 рік. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.leasing.org.ua/files/documents/lm2009.doc.
17. Підсумки діяльності лізингодавців за 2010 рік. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.leasing.org.ua/files/documents/lm2010.doc.
18. Підсумки діяльності лізингодавців за 2011 рік. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.leasing.org.ua/files/content/2010-2011_ukr.pdf.
19. Підсумки діяльності фінансових компаній, ломбардів та юридичних осіб (лізингодавців) за 2010 рік. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.dfp.gov.ua/fileadmin/downloads/dpn/fk_2010.pdf.
20. Підсумки діяльності фінансових установ – фінансових компаній, ломбардів та юридичних осіб (лізингодавців) за 2008 рік. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.dfp.gov.ua/fileadmin/downloads/pidsumky_FK8.pdf.
21. Звіт про роботу фондів підтримки підприємництва, створених за участю УФПП, за 2011 рік. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: ufpp.gov.ua/ckfinder/userfiles/files/pro_fond/rezultat_diyalnosti/2011/zvit_ufpp_2011_pidpr.doc.
22. Основні показники розвитку малого бізнесу в Україні // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: ukrstat.gov.ua.

23. Азаренкова Г. М. Фінансові потоки в системі економічних відносин: монографія / Г. М. Азаренкова. – Х.: ВД «ІНЖЕК», 2006. – 328 с.
24. Васюренко О. В., Подчесова В. Ю. Інструментарій аналізу в системі кредитного ризик-менеджменту: монографія / О. В. Васюренко, В. Ю. Подчесова. – К.: УБС НБУ, 2010. – 191 с.
25. Головка О. Г. Окремі питання статистичного аналізу у визначенні фінансової стабільності розвитку банківських установ / О. Г. Головка // Зб. наук. пр. «Економіка: проблеми теорії та практики». – Вип. 242: В 4 т. – Т. II. – Дніпропетровськ: ДНУ, 2008. – С. 364–373.
26. Біломістний О. М., Гриценко Я. Е. Модель оцінки рівня забезпеченості кредитної угоди / О. М. Біломістний, Я. Е. Гриценко // Культура народів Причорномор'я. – 2007. – № 109. – С. 30–35.

УДК 336.76

Бормотова М. В., к.е.н., доцент

Українська державна академія залізничного транспорту

ОСОБЛИВОСТІ ЗАКОНОДАВЧОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ФОНДОВИХ БІРЖ В УКРАЇНІ

У статті досліджені проблеми законодавчого регулювання біржової діяльності в Україні.

Ключові слова: фондова біржа, законодавче регулювання, нормативна база, недосконалість.

Bormotova M.

FEATURES OF LEGISLATIVE ADJUSTING OF ACTIVITY OF EXCHANGE STOCKS ARE IN UKRAINE

In the article several problems of legislative regulation of stock exchange activities are reviewed.

Key words: stock exchange, legislative regulation, regulatory base, imperfection.

Бормотова М. В.

ОСОБЕННОСТИ ЗАКОНОДАТЕЛЬНОЙ РЕГУЛЯЦИИ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ФОНДОВЫХ БИРЖ В УКРАИНЕ

В статье исследованы проблемы законодательного регулирования биржевой деятельности в Украине.

Бормотова М. В.